P.Z. br. 374

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-02/26-01/129
URBROJ: 65-26-2

Zagreb, 25. studenoga 2026.

ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA HRVATSKOGA SABORA

PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA RADNIH TIJELA

Na temelju članaka 178. i 192. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem ***Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o kazalištima, s Konačnim prijedlogom zakona,*** koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 25. studenoga 2026. godine uz prijedlog da se sukladno članku 204. Poslovnika Hrvatskoga sabora predloženi Zakon donese po hitnom postupku.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministricu kulture i medija dr. sc. Ninu Obuljen Koržinek i državne tajnike Krešimira Partla, Draženu Vrselju i Mladena Pavića.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/26-01/88
URBROJ: 50301-04/12-26-5

Zagreb, 25. studenoga 2026.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o kazalištima, s Konačnim prijedlogom zakona

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članaka 172. i 204. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/20. i 86/23. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), Vlada Republike Hrvatske podnosi Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o kazalištima, s Konačnim prijedlogom zakona za hitni postupak.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministricu kulture i medija dr. sc. Ninu Obuljen Koržinek i državne tajnike Krešimira Partla, Draženu Vrselju i Mladena Pavića.

PREDSJEDNIK

mr. sc. Andrej Plenković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O KAZALIŠTIMA, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

Zagreb, studeni 2026.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O KAZALIŠTIMA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga zakona sadržana je u odredbama članka 2. stavka 4. podstavka 2. i članka 69. stavka 3. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. – pročišćeni tekst i 5/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Zakon o kazalištima („Narodne novine“, broj 23/23., u daljnjem tekstu: Zakon) uređuje status i prava baletnih i plesnih kazališnih umjetnika te plesača – pjevača Ansambla narodnih plesova i pjesama Hrvatske Lado (u daljnjem tekstu: Ansambl Lado), uključujući i prava iz mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti.

Baletni i plesni kazališni umjetnici te plesači – pjevači Ansambla Lado ostvaruju prava iz mirovinskog osiguranja prema Zakonu o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, broj 96/25., u daljnjem tekstu: ZOMO).

U odnosu na ZOMO, Zakonom su za osiguranika propisani povoljniji uvjeti za stjecanje prava na starosnu mirovinu. Tako baletni i plesni kazališni umjetnici zaposleni u izvođačkom dijelu ansambla pravo na starosnu mirovinu stječu bez obzira na godine života, kada navrše mirovinski staž od najmanje 40 godina, uključujući staž osiguranja s povećanim trajanjem, od čega najmanje 20 godina stvarno provedenih na obavljanju poslova zanimanja iz članka 24. stavka 1. točke 1. Zakona o stažu osiguranja s povećanim trajanjem („Narodne novine“, br. 115/18. i 34/21.). Plesači – pjevači Ansambla Lado zaposleni u izvođačkom dijelu ansambla pravo na starosnu mirovinu stječu bez obzira na godine života, kada navrše mirovinski staž od najmanje 45 godina, uključujući staž osiguranja s povećanim trajanjem, od čega najmanje 25 godina stvarno provedenih na obavljanju poslova zanimanja iz članka 24. stavka 1. točke 3. Zakona o stažu osiguranja s povećanim trajanjem.

Također, Zakonom se propisuju i posebnosti u odnosu na izračun visine mirovine u odnosu na ZOMO. Tako se plaće za izračun vrijednosnih bodova uzimaju u najpovoljnijem desetogodišnjem uzastopnom razdoblju, umjesto za cijeli radni vijek kako je to propisano ZOMO-om. Isto tako, predviđeno je povećanje osobnih bodova za 45 %. Uz povoljniji način izračuna visine mirovine propisano je i progresivno smanjenje mirovine, i to:

- za 8 % razlika od 265,46 do 398,17 eura
- za 12 % razlika od 398,18 do 530,89 eura
- za 16 % razlika od 530,90 do 663,61 eura
- za 20 % iznos iznad 663,62 eura i dalje,

uz propisani zaštitni mehanizam, odnosno smanjena mirovina ne može iznositi manje od mirovine određene prema ZOMO-u.

Primjena smanjenja mirovina dovela je do umanjenja mirovina navedenim kategorijama umirovljenika zbog čega se predlaže njegovo potpuno ukidanje.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, u 2027. godini bit će 45 korisnika mirovine ostvarene prema Zakonu, a prosječna mirovina ovih korisnika iznosi 1.295,00 eura mjesečno. Predloženim ukidanjem smanjenja mirovina, prosječna mirovina ovih korisnika uvećat će se za 180,00 eura.

Rad baletnih i plesnih kazališnih umjetnika te plesača – pjevača Ansambla Lado ima trajnu vrijednost za društvo. Njihovo stvaralaštvo ne predstavlja samo umjetnički doprinos, već ima važnu ulogu u očuvanju i razvoju nacionalnog kulturnog identiteta, kulturne baštine i umjetničke tradicije. Svojim radom oni obogaćuju kulturni život društva, prenose umjetničke vrijednosti na nove generacije te pridonose međunarodnoj prepoznatljivosti hrvatske kulture.

Predloženo povećanje mirovina predstavlja priznanje za njihov dugogodišnji rad i osobit doprinos društvu, kulturi i očuvanju kulturnog identiteta Republike Hrvatske. Istodobno, ova mjera pridonosi većoj socijalnoj i materijalnoj sigurnosti umjetnika u starosti te predstavlja izraz odgovornosti društva prema osobama koje su svojim radom trajno pridonijele njegovu kulturnom razvoju.

III. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Potrebna sredstva za provedbu ovoga zakona osigurat će se u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2027. i projekcijama za 2028. i 2029. godinu unutar razdjela 086 Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, glave 20 Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje. Predloženim zakonom povećat će se rashodi u Državnom proračunu Republike Hrvatske u odnosu na postojeće zakonske propise za 100.000,00 eura u 2027., 100.000,00 eura u 2028. godini i 190.000,00 eura u 2029. godini unutar programa 4102 – Mirovine i mirovinska primanja.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Donošenje ovoga zakona predlaže se po hitnom postupku sukladno članku 204. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/20. i 86/23. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) kojim je propisano da se zakon može donijeti po hitnom postupku kada to zahtijevaju opravdani razlozi. Opravdani razlozi za donošenje ovoga zakona po hitnom postupku proizlaze iz potrebe osiguranja pravodobne provedbe socijalne mjere usmjerene na poboljšanje socijalnog statusa umirovljenih umjetnika, koja se provodi u okviru širih mjera usmjerenih na ukidanje umanjenja mirovine za određene kategorije umirovljenika. Budući da je provedba navedenih mjera predviđena s 1. siječnja 2027., potrebno je osigurati pravodobno donošenje odgovarajućeg zakonskog okvira kako bi se omogućila njihova provedba od navedenog datuma.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O KAZALIŠTIMA

Članak 1.

U Zakonu o kazalištima („Narodne novine“, broj 23/23.), u članku 46. stavku 1. riječi: „članaka 81. do 84. Zakona o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, br. 157/13., 151/14., 33/15., 93/15., 120/16., 18/18. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 62/18., 115/18., 102/19., 84/21. i 119/22.)“ zamjenjuju se riječima: „propisa koji uređuje obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti“.

Članak 2.

U članku 47. stavci 3., 4. i 5. brišu se.

PRIJELAZNA I ZAVRŠNA ODREDBA

Članak 3.

Korisnicima mirovine kojima je mirovina smanjena prema članku 47. stavcima 3. i 4. Zakona o kazalištima („Narodne novine“, broj 23/23.) Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje će, po službenoj dužnosti, najkasnije u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, ponovno odrediti mirovinu bez smanjenja od 1. siječnja 2027., bez donošenja rješenja.

Članak 4.

Ovaj Zakon objavit će se u „Narodnim novinama“, a stupa na snagu 1. siječnja 2027.

O B R A Z L O Ž E N J E

Uz članak 1.
Ovom odredbom usklađuje se odredba važećeg Zakona s novim Zakonom o mirovinskom osiguranju.

Uz članak 2.
Ovom odredbom ukida se smanjenje mirovina.

Uz članak 3.
Prijelaznom odredbom se propisuje ponovno određivanje mirovine bez smanjenja zatečenim korisnicima kojima je mirovina smanjena do 31. prosinca 2026. i rok u kojem će Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje izvršiti ponovno određivanje mirovine od 1. siječnja 2027., po službenoj dužnosti, bez donošenja rješenja.

Uz članak 4.
Propisuje se stupanje na snagu ovoga zakona.

TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU

Članak 46.

(1) Vrijednosni bodovi osiguranika – baletnog i plesnog kazališnog umjetnika te plesača – pjevača Ansambla narodnih plesova i pjesama Hrvatske Lado (u daljnjem tekstu: Ansambl Lado) radi određivanja mirovine iz članka 43. stavka 2. i članka 62. stavka 2. ovoga Zakona utvrđuju se prema najpovoljnijim prosječnim vrijednosnim bodovima, koji se računaju na temelju vrijednosnih bodova utvrđenih za pojedinu kalendarsku godinu prema odredbama članaka 81. do 84. Zakona o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, br. 157/13., 151/14., 33/15., 93/15., 120/16., 18/18. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 62/18., 115/18., 102/19., 84/21. i 119/22.) ostvarenih u bilo kojih za osiguranika najpovoljnijih uzastopnih deset kalendarskih godina od 1998. godine nadalje.

(2) Najpovoljniji prosječni vrijednosni bodovi računaju se tako da se zbroj vrijednosnih bodova iz stavka 1. ovoga članka podijeli s razdobljem za koje su obračunani.

(3) Osobni bodovi utvrđuju se tako da se ukupni mirovinski staž pomnoži s najpovoljnijim prosječnim vrijednosnim bodovima iz stavka 2. ovoga članka i polaznim faktorom.

Članak 47.

(1) Osiguraniku se mirovina određuje na temelju osobnih bodova utvrđenih prema članku 46. ovoga Zakona, uvećanih za 45 %.

(2) Svota mirovine izračunava se tako da se osobni bodovi iz stavka 1. ovoga članka pomnože s mirovinskim faktorom i aktualnom vrijednošću mirovine na dan ostvarivanja prava.

(3) Svota mirovine određena prema stavcima 1. i 2. ovoga članka smanjuje se ovisno o visini, i to:
1. za 8 % razlika od 265,46 do 398,17 eura
2. za 12 % razlika od 398,18 do 530,89 eura
3. za 16 % razlika od 530,90 do 663,61 eura
4. za 20 % iznos iznad 663,62 eura i dalje.

(4) Svota mirovine smanjena prema stavku 3. ovoga članka ne može iznositi manje od svote mirovine koja bi pripadala prema općim propisima o mirovinskom osiguranju.

(5) Svota mirovine utvrđena prema ovom članku smanjuje se pod uvjetima i na način propisan Zakonom o smanjenju mirovina određenih, odnosno ostvarenih prema posebnim propisima o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, br. 71/10., 130/11. i 157/13.).